

Sygn. akt II Ca 197/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Nowicka

Sędziowie: SO Małgorzata Mróz

SO Jerzy Dydo

Protokolant: Bogusława Mierzwa

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2015 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. D.**

przeciwko **R. T.**

o zapłatę 45.240 zł

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 16 grudnia 2014 r., sygn. akt I C 1985/13

I. **oddala obie apelacje;**

II. **koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie znosi.**

Sygn. akt II Ca 197/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Świdnicy Wydział I Cywilny wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014 r. zasądził od pozwanego R. T. na rzecz powoda T. D. 15.240 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty, dalej idące powództwo oddalił, a koszty procesu wzajemnie zniósł. Sąd Rejonowy, na podstawie dokumentów przedłożonych do akt sprawy oraz dowodu z zeznań świadków i stron ustalił, że:

R. T. ćwiczył metody walki K. u T. D. od 17 roku życia. Po około 3 latach treningów T. D. zaproponował R. T. dalszą współpracę i wysłał go na kurs instruktorski T. A.. Po odbyciu tego kursu R. T. zdobył uprawnienia instruktorskie. W dniu 30 października 2009r. T. D. i R. T. zawarli umowę, na mocy której T. D. (Patron) powierzył R. T. (Podopieczny) prowadzenie szkoleń z samoobrony w ramach metody walki K. na własne ryzyko i odpowiedzialność, pod swoim patronatem, w miejscowościach przez niego wskazanych, tj. we W. – 2 grupy początkujące i w D. – grupę mieszaną (§ 1 umowy). Umowa została zawarta na okres 5 lat (§ 5 pkt 1 umowy). Podopieczny zobowiązał się do prowadzenia zajęć z samoobrony tylko we wskazanych przez Patrona lokalizacjach (§ 3 pkt 1 umowy), ponadto zobowiązał się do

nieprowadzenia zajęć w miejscowościach, w których zajęcia są prowadzone przez Patrona, także po ustaniu umowy (§ 3 pkt 2 umowy), a patron zobowiązał się w umowie do udzielania niezbędnych szkoleń w celu dalszego rozwoju metodycznego i osobistego Podopiecznego, do udzielania mu porad i nadzoru na jego działaniach, a także innej niezbędnej pomocy (§ 3 pkt 3 umowy). Podopieczny zobowiązał się w umowie do:

- organizowania naborów do grup początkujących (§ 4 pkt 2 umowy),
- prowadzenia listy uczestników własnych szkoleń wraz z listą obecności oraz do rozliczania się z Patronem do końca każdego miesiąca, w którym szkolenie miało miejsce (§4 pkt 3 umowy),
- przekazania Patronowi na zgodę szkolonych ich numerów telefonów w celu umożliwienia Patronowi kontaktu i kontroli poziomu szkolenia przez Podopiecznego (§ 4 pkt 4 umowy),
- przekazania wszystkich uczestników zajęć we W. do sekcji Patrona – po rocznym szkoleniu lub we wrześniu każdego roku (§ 4 pkt 5 umowy),
- pobierania opłat od uczestników zajęć w wysokości ustalonej przez Patrona (§ 4 pkt 6 umowy),
- przekazywania Patronowi kwoty 800 zł miesięcznie (§ 4 pkt 7 umowy).

W przypadku niedotrzymania warunków umowy lub przedterminowego zerwania umowy przez Podopiecznego, po podjęciu prowadzenia zajęć i uzyskaniu wsparcia przez Patrona, Podopieczny miał uiścić Patronowi karę umowną w wysokości 800 zł za każdy miesiąc przedterminowego zerwania lub niedotrzymania warunków umowy (§ 5 pkt 2 umowy), a w przypadku niedotrzymania warunków umowy przez Patrona, Podopieczny zostaje zwolniony z wszelkich zobowiązań wobec Patrona (§ 5 pkt 3 umowy). W § 6 umowy strony postanowiły, że: umowa może być wypowiedziana przez Patrona lub Podopiecznego w przypadku rażących naruszeń jednej ze stron, z konsekwencjami zawartymi w §5 pkt 2 i 3 oraz § 6 pkt 3, przy czym Podopieczny może również wypowiedzieć umowę przed terminem bez uiszczania kary umownej, w przypadku niepodejmowania żadnych szkoleń, mających związek z nabytą wiedzą i umiejętnościami od Patrona, natomiast w przypadku podjęcia jakiegokolwiek szkolenia, po zaistnieniu okoliczności zawartych w § 6 pkt 2, Podopieczny uiści karę umowną w wysokości 30.000 zł, bez względu na czas trwania szkolenia i okres po zerwaniu umowy (§ 6 pkt 2 umowy). Zajęcia we W. przy ul. (...) prowadzone były w sali gimnastycznej (...) na podstawie umowy najmu zawartej przez T. D. z dnia 5 września 2011 r., a średnia liczba uczestników szkolenia, płacących za zajęcia R. T., w okresie od października 2009r. do marca 2013r. wynosiła 43 osób. Średnia liczba uczestników szkolenia, korzystających z kart (...), F., M. (B.) oraz użytkowników G., stanowiących dochód T. D., w okresie od października 2009r. do marca 2013r. wynosiła 21 osób. W okresie trwania umowy z dnia 30 października 2009r. R. T. brał udział w następujących szkoleniach prowadzonych przez T. D.:

- egzamin w marcu 2009r. w W. – w zakresie oceny błędów i kontroli technik uczniów, sposobu kontroli oceny uczniów,
- dwudniowe szkolenie w K. w 2009r. (...) – w zakresie szkolenia: (...)
- dwudniowe szkolenie w L. w okresie październik – listopad 2010r. (...) – w zakresie szkolenia uczniów będących pod obciążeniami fizycznymi i psychicznymi, w zakresie szkolenia osób mających obniżony poziom przyswajania wiedzy,
- jednodniowe szkolenie we W. w marcu 2011r. (...) – nauka pozwanego w zakresie prawidłowej reakcji w trakcie pierwszych 5 sekund ataku,
- jednodniowe szkolenie we W. w marcu 2011r. – w zakresie rozwinięcia umiejętności przeprowadzenia analizy i oceny wyników uczniów,
- jednodniowe szkolenie w W. w 2011r. zorganizowane przez powoda z udziałem M. C. mistrza świata (...) w zakresie poszerzenia technik walki,

- jednodniowe szkolenie w K. na przełomie wiosny i lata 2011r. (...) – w zakresie postaw i umiejętności doboru technik dla osób nie znających K. i mających specyficzne potrzeby wynikające z charakteru wykonywanych czynności,
- jednodniowe szkolenie w D. w 2011r. – w zakresie ochrony osób trzecich, ochrony (...),
- trzydniowe szkolenie w D. w czerwcu 2011r. – w zakresie umiejętności prowadzenia zajęć w terenie zróżnicowanym, w nocy, ocena umiejętności pozwanego metodycznego prowadzenia zajęć pod obciążeniami fizycznymi i dalsze szkolenia w powyższym zakresie,
- jednodniowe szkolenie w W. jesienią 2011r. prowadzone przez T. S. – w zakresie wykorzystywania odważników kulowych K., w ramach poszerzenia warsztatu technik budowania siły, szkolenia w powyższym zakresie, przekazywania powyższych umiejętności uczestnikom prowadzonych przez siebie zajęć,
- dwudniowe szkolenie w L. w listopadzie 2011r.(...) – w zakresie szkolenia uczniów, będących pod dużym obciążeniem fizycznym i psychicznym,
- jednodniowe szkolenie we W. na przełomie zimy i wiosny 2012r. – w zakresie umiejętności oceny i analizy wyników uczniów,
- trzydniowe szkolenie w D. według (...) formuły (...) w zakresie umiejętności prowadzenia zajęć w terenie zróżnicowanym; powód dokonywał oceny pozwanego w zakresie umiejętności technicznego łączenia wybranych zagadnień, umiejętności prowadzenia zajęć w wodzie, umiejętności podejmowania decyzji szkoleniowych pod obciążeniem,
- jednodniowe szkolenie we W. latem 2012r. – w zakresie (...), szkolenie przy wykorzystaniu: noży elektrycznych, (...), markerów nożowych, szkolenie w zakresie zasad prowadzenia wykładu multimedialnego,
- jednodniowe szkolenie we W. z stycznia 2012r. (...) – w zakresie umiejętności oceniania i analizy wyników uczniów.

Instruktorzy biorący udział w szkoleniach byli zwolnieni od dokonywania płatności za szkolenia. Bez akceptacji T. D. nie było możliwości wzięcia udziału w szkoleniach czy egzaminach. T. D. umożliwił R. T. dokonywanie zakupów sprzętu ochronnego wykorzystywanego do szkoleń przy uwzględnieniu rabatów wypracowanych przez powoda. W liście intencyjnym z dnia 11 września 2011r. T. D. wyraził chęć współpracy z R. T. w przypadku założenia przez niego działalności gospodarczej. List ten miał pomóc R. T. w założeniu własnej działalności gospodarczej. Szkolenia z inicjatywy T. D. były przeprowadzane w latach 2010 a 2011 w domu (w stanie surowym do sprzedaży) ojca R. T. – W. T.. Po pewnym czasie trwania umowy, kiedy R. T. podsumował swoje dochody z wykonywanej umowy, stwierdził, iż jest ona nieopłacalna finansowo i próbował negocjować z T. D. warunki umowy, jednakże bezskutecznie. W kwietniu 2013r. R. T. powiedział T. D., że rezygnuje ze współpracy z nim, w następstwie czego w kwietniu 2013r. T. D. wysłał do R. T. sms-a, w którym oświadczył, aby nie przychodził na zajęcia w dniu 24 kwietnia 2013 r., gdyż prowadzić je będzie inna osoba. Od maja 2013 r. R. T. zaczął prowadzić szkolenia z K. w ramach własnej działalności gospodarczej. Pismem z dnia 6 maja 2013r., doprecyzowanym w piśmie z dnia 15 maja 2013 r., T. D. wezwał R. T. do dostarczenia, w terminie 7 dni, od dnia otrzymania pisma, raportów klientów Patrona, tj. M., F. F., F. P. za miesiąc kwiecień 2013 r. oraz list uczestników zajęć za cały okres prowadzenia zajęć, tj. od dnia 30.10.2009r. do dnia 30.04.2013 r. W piśmie z dnia 16 maja 2013 r., odebranych przez R. T. w dniu 17 maja 2013r., T. D. oświadczył, iż rozwiązuje umowę z dnia 30.10.2009r. ze skutkiem natychmiastowym, w związku z rażącym naruszeniem przez R. T. postanowień umowy, poprzez: niedotrzymanie okresu trwania umowy, tj. do dnia 30.10.2014r. i ustne oświadczenie, że od miesiąca maja 2013r. R. T. nie będzie prowadził zajęć objętych umową, co stanowi naruszenie § 5 pkt 1 umowy, przejęcie osób w sekcji (...) we W. po zakończeniu współpracy z Patronem, co stanowi naruszenie § 4 pkt 5 umowy, prowadzenie sekcji we W. bez zgody Patrona począwszy od maja 2013r., co stanowi naruszenie § 1 pkt 1, § 3 pkt 1 i 2, § 4 pkt 5 umowy i nierozliczenie się z list uczestników zajęć, co stanowi naruszenie § 4 pkt 3 i 8 umowy. Pismem z dnia 29 maja 2013r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 44.000 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wezwanie było bezskuteczne. Przy poczynionych

wyżej ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie jedynie częściowo. W ocenie tego Sądu tzw. umowa cywilnoprawna zawarta przez strony w dniu 30 października 2009r. jest umową ważną, a nieważne są tylko te jej zapisy, które są sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawnymi i zasadami współżycia społecznego, tj. § 3 pkt 2 oraz § 6 w zakresie, w jakim przewiduje sankcję naruszenia zakazu prowadzenia szkoleń w postaci kary umownej w wysokości 30.000 zł. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że umowa została podpisana w warunkach swobody umów, pozwany nie był przymuszany do zawarcia umowy, mógł przed podpisaniem umowy dokładnie zapoznać się z jej treścią, bowiem stosownie do treści art. 353⁽¹⁾ kc strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie, ani zasadom współżycia społecznego. Odnosząc się do zarzutu nieważności umowy podniesionego przez pozwanego opartego na nieekwiwalentności świadczeń Sąd Rejonowy przyjął, że nie zostało wykazane, iż umowa była oparta na nieekwiwalentności świadczonych usług przez strony, opierając się w tym względzie na zapisach umowy i średniej liczbie uczestników szkolenia, których było 43 osoby Sąd orzekający uznał, że wyliczenie przedłożone przez powoda wskazujące zysk pozwanego z przedmiotowej umowy jest jak najbardziej realne, bowiem $43 \text{ osoby} \times 110 \text{ zł} = 4.730 \text{ zł} - 1.600 \text{ zł} (2 \times 800 \text{ zł} - \text{koszty najmu sali}) = 3.130 \text{ zł} - 800 \text{ zł} (kwota, którą według umowy miał płacić pozwany na rzecz powoda) = 2.330 \text{ zł}$, którą to kwotę pobierał średnio pozwany z tytułu wykonywania umowy miesięcznie, przy przyjęciu wykonywania umowy przez 6 godzin tygodniowo, nie doliczając zysku z tytułu sprzedaży ochroniaczy z rabatem, a dodatkowo do tego należało dolożyć korzyść, jaką zapewniała pozwanemu umowa, a mianowicie szkolenia ze strony powoda, jego rady, nadzór nad działaniami pozwanego i inną niezbędną pomoc. Analogicznie Sąd wyliczył zysk powoda z tytułu zawarcia tej umowy, tj. $21 \text{ osób korzystających z kart F., F., M. (B.) i użytkowników G.} \times 110 \text{ zł} = 2.310 \text{ zł} + 800 \text{ zł} (kwota, którą według umowy miał płacić pozwany na rzecz powoda) = 3.110 \text{ zł}$. Odnosnie szkoleń, do których w umowie zobowiązał się powód względem pozwanego, to zdaniem Sądu Rejonowego powód wykazał, że takie szkolenia były prowadzone w trakcie trwania umowy, w szczególności okoliczność ta wynikała z zeznań świadków A. G., M. J. i J. P. i chodziło tu nie tylko o szkolenia dotyczące technik walki, ale również o te szkolenia, w trakcie których pozwany miał czerpać wiedzę i doświadczenie odnośnie sposobu prowadzenia szkolenia, czy przeprowadzenia egzaminu, natomiast stopnie zaawansowane od (...) do (...) pozwany zdobył po przygotowaniu przez powoda. W ocenie Sądu orzekającego z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynikało, że do formalnego wypowiedzenia umowy doszło przez powoda w piśmie z dnia 16 maja 2013r., z powodu niedotrzymania warunków umowy przez pozwanego, m.in. naruszenia § 4 pkt 5 poprzez przejęcie przez pozwanego osób w sekcji przy (...) we W., § 4 pkt 3 i 8 poprzez nierozliczenie się z powodem z list uczestników od początku prowadzonych zajęć, tj. od 30.10.2009 r., jak też nie przekazania powodowi listy osób, z którymi powód miał podpisane umowy, czy też § 1, § 3 pkt 1, § 4 pkt 5 poprzez zorganizowanie naborów do kolejnej sekcji we W., mimo braku zgody powoda. W takiej sytuacji, zdaniem Sądu I Instancji, roszczenie powoda o zapłatę kwoty 14.400 zł, w świetle postanowienia § 5 pkt 2 umowy, było uzasadnione, bowiem z treści umowy wynikało wprost, że w przypadku niedotrzymania warunków umowy lub przedterminowego zerwania umowy przez podopiecznego, po podjęciu prowadzenia zajęć i uzyskaniu wsparcia przez patrona, podopieczny uiszcza patronowi karę umowną w wysokości 800 zł za każdy miesiąc przedterminowego zerwania lub niedotrzymania warunków umowy.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na treść art. 483 kc w myśl którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy, tj. tzw. karę umowną, przy czym dłużnik będzie zwolniony z obowiązku zapłaty kary umownej, jeżeli wykaze, że przyczyną niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania uzasadniającego naliczanie kary umownej są okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności, czego pozwany w tym zakresie, jak przyjął Sąd I Instancji, nie wykazał. Ustalając wysokość kary umownej Sąd Rejonowy miał na uwadze, że umowa stron zawarta była na okres 5 lat, tj. od dnia 30.10.2009r. do dnia 30.10.2014 r., że rozwiązania została w maju 2013 r., a zatem do końca okresu obowiązywania umowy zostało, włącznie z miesiącem majem 2013 r., 18 miesięcy, które należało pomnożyć przez kwotę 800 zł, co pozwoliło ustalić wysokość kary umownej na kwotę 14.400 zł oraz Sąd ten także przyjął jako uzasadnione żądanie powoda co do zapłaty kwoty 840 zł z tytułu wynajmu sali, bowiem według umowy koszt ten obciążał pozwanego i w związku z tym Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.240 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi zgodnie z pisemnym wezwaniem z dnia 29 maja 2013r., wysłanym dnia 3 czerwca 2014r., przy uwzględnieniu 3 dni na doręczenie pisma i 7 dni na spełnienie żądania, tj. od dnia 14 czerwca 2013r.,

a dalej idące powództwo jako niezasadne oddalił, bowiem w ocenie Sądu Rejonowego zapisy umowy, tj. § 3 pkt 2 oraz § 6 w zakresie, w jakim przewidują sankcję naruszenia zakazu prowadzenia szkoleń po rozwiązaniu umowy w postaci kary umownej w wysokości 30.000 zł, są sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawnymi i zasadami współzycia społecznego. Sąd orzekający wskazał, że obowiązujące przepisy prawne przewidują możliwość zawarcia umowy o zakazie działalności konkurencyjnej, a to art. 101¹ - art. 101⁴ kp, które regulują umowę o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. Jednym z warunków ważności umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy jest określenie okresu obowiązywania zakazu konkurencji, a nieokreślenie tego okresu w ogóle lub określenie go jako bezterminowy, powoduje nieważność umowy o zakazie konkurencji, w związku z czym w niniejszej sprawie określenie zakazu działalności konkurencyjnej w sposób bezterminowy, powoduje nieważność postanowień § 6 pkt 3 umowy na podstawie art. 58 § 3 k.c. Ponadto Sąd I Instancji zwrócił uwagę, że w umowie o zakazie konkurencji określa się wysokość odszkodowania należnego pracownikowi od pracodawcy i w tej sytuacji Sąd orzekający uznał za uzasadniony zarzut pozwanego, że zakaz prowadzenia szkoleń przez pozwanego po ustaniu umowy nie wiążący się z żadnym ekwiwalentem dla pozwanego z tytułu powstrzymywania się od świadczenia usług, jest bezsankcyjny. Na marginesie Sąd Rejonowy podniósł, że zapis § 6 umowy jest tak niefortunnie sprecyzowany, że nawet prawnikowi trudno jest dokonać jakiejś właściwej interpretacji, a jedyna rozsądna interpretacja postanowień § 6 umowy prowadzi do wniosku, że kara umowna obciąża podopiecznego tylko w sytuacji wcześniejszego wypowiedzenia umowy tylko przez podopiecznego i jednoczesnego rozpoczęcia prowadzenia przez niego szkoleń po wypowiedzeniu umowy, co w niniejszej sprawie de facto miało miejsce, gdyż umowa została rozwiązana w istocie przez pozwanego, który zrezygnował ze współpracy z powodem, a następnie już formalnie przez powoda. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 kpc wzajemnie je znosząc.

Apelacje od wyroku wywiodły obie strony, przy czym dalej idącą apelacją jest apelacja powoda, który zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo co do dalszej kwoty 30.000 zł. Apelujący zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego mającą wpływ na treść orzeczenia, wobec błędnej wykładni treści art. 58 kc, polegającej na braku dogłębnej i rzetelnej interpretacji tego przepisu w związku z zaistniałym w przedmiotowej sprawie stosunkiem prawnym, stanowiącym podstawę roszczeń powoda, skutkującą uznaniem istotnego dla zasadności roszczeń powoda § 6 pkt 3 umowy stron z dnia 30.10.2009 r., za sprzeczny z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami współzycia społecznego, nadto błąd w subsumpcji mający wpływ na treść orzeczenia poprzez niezasadnione powołanie się na zapisy art. 100¹ – 100⁴ kp, polegający na wadliwym przyjęciu istnienia związku pomiędzy ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, a w/w normami, skutkującymi uznaniem § 6 pkt 3 umowy stron za sprzeczny z obowiązującymi przepisami prawa, a także błędną wykładnię i powierzchowną analizę § 6 i § 3 pkt 2 umowy stron z dnia 30.10.2009 r. oraz przeprowadzenie ich interpretacji w sposób niekonsekwentny w stosunku do pozostałych zapisów umowy i niezgodny z postanowieniami tworzącymi całość przedmiotowego stosunku prawnego, skutkującą uznaniem za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i przepisami prawa tych postanowień umowy.

Wskazując na powyższe strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Pozwany zaskarżył wyrok w części zasądzonego roszczenia tj. w pkt I i III zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 kpc, mający istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, przez rażąco dowolną ocenę dowodów, w szczególności dowodu z przesłuchania stron i dokonanie sprzecznych istotnych ustaleń sądu z materiałem dowodowym, co doprowadziło do nieprawidłowego ustalenia, że pozwany zobowiązany był uiszczać na rzecz powoda comiesięcznie kwotę 800 zł, gdy strony przyznały, że kwota zobowiązania umownego na dzień rozwiązania umowy wynosiła 600 zł wobec nie prowadzenia grupy w D., że powód wywiązał się z obowiązku szkolenia w sytuacji, gdy ostatnie szkolenie pozwanego miało miejsce latem 2012 r., a więc rok przed rozwiązaniem umowy, co powinno prowadzić do przekonania, że powód niedopełnił swoich obowiązków, gdyż zaniechał szkoleń pozwanego, że bez akceptacji powoda nie było możliwości wzięcia udziału w szkoleniach czy egzaminach, podczas gdy pozwany nie był uczestnikiem wielu szkoleń a prowadzącym, co potwierdza okoliczność, że powód wyzyskiwał położenie pozwanego,

natomiast szkolenia w 2013r. proponowane przez powoda były związane z bardzo wysoką odpłatnością, więc również nie zapewnione w ramach obowiązku wynikającego z umowy, że pozwany oświadczył powodowi, że rezygnuje z dalszej współpracy, w sytuacji gdy na nieopłacalność umowy zaproponował on powodowi zmianę warunków płatności między stronami, co doprowadziło do rezygnacji powoda z prowadzenia zajęć przez pozwanego jeszcze w kwietniu 2013 r., że pozwany od maja 2013r. zaczął prowadzić szkolenia w ramach własnej działalności, podczas gdy taki sposób prowadzenia szkoleń miał miejsce już od listopada 2011 r., co doprowadziło do nieopłacalności umowy po stronie pozwanego z uwagi na wysokie koszty prowadzenia działalności oraz, że pozwany uzyskiwał kwotę 2.330 zł miesięcznie w sytuacji, gdy wyliczenia tego Sąd Rejonowy dokonał wyłącznie w oparciu o informacje uzyskane przez powoda, nie biorąc pod uwagę, że kwota ta stanowić mogła jedynie przychód pozwanego, od którego odliczyć należało składki (...) i podatki i inne koszty. Nadto apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 388 kc, art. 58 § 2 kc w zw. z art. 353¹ kc uzasadniających unieważnienie zapisów umowy niezgodnych z zasadami współzycia społecznego oraz celowi nawiązanego między stronami stosunku prawnego. Wskazując na powyższe uchybienia pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacje stron jako niezasadne podlegały oddaleniu. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje jako własne. Na aprobatę zasługuje też wywód prawny Sądu I Instancji, bowiem Sąd ten właściwie ocenił stosunek obligacyjny łączący strony oraz skutki, jakie z niego wynikają w stanie faktycznym sprawy, z powołaniem się na stosowne przepisy prawa, które poprawnie zinterpretował. Nie można zgodzić się z zarzutami apelacyjnymi powoda, że Sąd I Instancji, orzekając w niniejszej sprawie, naruszył przepisy prawa materialnego wskazane w apelacji, a to art. 58 kc wobec dokonania błędnej wykładni § 6 pkt 3 umowy z dnia 30.10.2009 r. łączącej strony, co skutkowało przyjęciem sprzeczności tego postanowienia umownego z zasadami współzycia społecznego. Ma rację Sąd Rejonowy, że zarówno w odbiorze społecznym, jak i w obrocie prawnym, brak jest racjonalnego uzasadnienia dla akceptacji tego typu ograniczeń, bo doprowadziłyby to do pozbawienia osoby gwarancji jej konstytucyjnych uprawnień, jak prawo do pracy czy prawo wolności gospodarczej, o czym mówi art. 20 w zw. z art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 65 ust. 1 Konstytucji, który stanowi, że każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, a wyjątki określa ustawa. Jakkolwiek dopuszczalne jest, w świetle treści art. 353¹ kc, zawarcie między podmiotami świadczącymi usługi, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu, umowy o zakazie konkurencji, niemniej jednak treść i cel takiej umowy podlega ocenie pod kątem właściwości zobowiązania i jego zgodności z zasadami współzycia społecznego. Ma rację Sąd I Instancji, gdy zwraca uwagę, że taka umowa powinna niewątpliwie przewidywać rekompensatę finansową z tego tytułu, podobnie jak ma to miejsce w przepisach kodeksu pracy, a to w art. 101¹ – 101⁴ kp, w przeciwnym wypadku takie postanowienia ograniczające wolność gospodarczą danej osoby, uznać należy, jak w niniejszym stanie faktycznym, za niezgodne z zasadami współzycia społecznego. Zgodzić należy się, że powyższe uregulowania znajdują zastosowanie na gruncie przepisów prawa pracy, niemniej jednak umowa o zakazie konkurencji nie ma charakteru stosunku pracy, a charakter cywilnoprawny, jakkolwiek może ona być inkorporowana do umowy o pracę i tak często bywa, to może być też spisana jako oddzielna umowa. Nie ma żadnych przeszkód, ażeby tam przyjęte rozwiązania przenieść odpowiednio na grunt niniejszego postępowania, uwzględniając te okoliczności przy ocenie tych postanowień umownych pod kątem ich zgodności z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 1 i § 3 kc, co słusznie uczynił Sąd Rejonowy. Ma też rację pozwany, gdy zwraca uwagę, że umowa stron z dnia 10.10.2009 r. jest znacznie bardziej restrykcyjna dla pozwanego, aniżeli dla powoda, w przypadku jej rozwiązania przed terminem na który została ona zawarta, bowiem aż dwukrotnie przewidziano w niej kary umowne dla pozwanego - § 5 pkt. 2 oraz § 6 pkt. 3, przy braku takich uregulowań co do osoby powoda. Powyższe skutkowało oddaleniem apelacji powoda z przyczyn wskazanych wyżej. Nie można było także podzielić zarzutów apelującego pozwanego. Przede wszystkim, zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie naruszył przepisów proceduralnych, a to art. 233 § 1 kpc, bowiem obszernie zebrane w sprawie dowody wszechstronnie rozważył, dokonał wnikliwej oceny i w żadnym razie nie można postawić mu zarzutu, że

ocena ta była błędna lub dowolna. Wnioski wyprowadzone przez Sąd Rejonowy, a kwestionowane przez apelującego pozwanego, nie zasługiwały na aprobatę. Przede wszystkim podnieść należy, że postępowanie dowodowe wykazało ponad wszelką wątpliwość, że podpisując umowę pozwany mógł i faktycznie też zapoznał się z treścią tej umowy. Pozwany zawierając umowę miał pełną wiedzę i świadomość do czego się zobowiązuje i na czym taka umowa polega, zwłaszcza gdy weźmiemy pod uwagę zeznania świadka T. A. z których wynika, że umowy tego typu są praktykowane wśród świadczących takie usługi i, że jeszcze w czasie kursu zwracał on uwagę uczestnikom na takie umowy, poddając pod rozagę potrzebę ich zawarcia. Pozwany widać potrzebował tego typu wsparcia i pomocy, dlatego też do umowy tej przystąpił. Zgodzić też należało się z Sądem orzekającym, że powód wywiązał się z warunków umowy w zakresie udzielenia pozwanemu niezbędnych szkoleń, dzięki czemu pozwany pogłębił swoje kwalifikacje zawodowe, a także uzyskał szereg praktycznych rad i wskazówek, a dodatkowo niewątpliwie umowa ta spełniała też walor reklamowy dla pozwanego, którego firmował swoim nazwiskiem powód. Dlatego też w żadnym razie nie można zgodzić się z pozwanym, że powód nie wywiązał się z tego do czego zobowiązał się w umowie, a tym samym, że nie należało mu się odszkodowanie z tytułu kary umownej określonej w § 5 pkt 2. W tym zakresie Sąd II Instancji nie znalazł podstaw do przyjęcia niezgodności tegoż zapisu umownego (5 pkt 2 umowy) z zasadami współżycia społecznego, co czyni zarzut pozwanego w przedmiocie naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego wskazanych w apelacji pozwanego, chybionym. Nie ma też racji skarżący, że Sąd Rejonowy niewłaściwie przyjął, iż to pozwany zerwał umowę w sytuacji, gdy uczynił to powód, bowiem z okoliczności niekwestionowanych przez strony wynikało, że to pozwany nie chciał dotrzymać warunków umowy, domagał się jej zmiany, na co powód nie wyraził zgody. W tej sytuacji pozwany powinien nadal postępować zgodnie z zapisami umowy, natomiast nie stosowanie się przez niego do tych zasad sprawia, że nawet w sytuacji, gdy to powód wystosował do pozwanego pismo w przedmiocie rozwiązania umowy, ostatecznie to pozwany nie dotrzymał jej warunków, z jego winy i inicjatywy doszło do zerwania umowy, a tym samym uzasadnionym było zastosowanie § 5 pkt 2 umowy, jak słusznie przyjął Sąd orzekający i właściwie ustalił wysokość kary umownej, bowiem apelujący nie wykazał, ażeby strony zawarły aneks do umowy co do § 4 pkt 7 umowy, dlatego też nie można zgodzić się z zarzutami apelacyjnymi pozwanego, że kwota jaką podopieczny miał przekazywać miesięcznie patronowi powinna wynosić nie 800 zł, jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy, a 600 zł.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 385 kpc oddalono obie apelacje, wobec ich bezzasadności.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 kpc znosząc je wzajemnie, bowiem każda ze stron przegrała apelację w całości, natomiast wartość zaskarżenia w obu apelacjach, jakkolwiek różna kwotowo, powodowała koszty zastępstwa procesowego w tej samej wysokości.